

ZARZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 29 lipca 1993 r.

w sprawie warunków wykonywania lotów w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez własne i obce wojskowe statki powietrzne oraz sposobu postępowania Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych, przekraczających granicę państwową bez wymaganego zezwolenia.

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461), art. 28 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462, z 1991 r. Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i z 1993 r. Nr 12, poz. 52) oraz art. 44 ust. 4 ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 32, poz. 153, z 1984 r. Nr 53, poz. 272, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1988 r. Nr 41, poz. 324 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Lot polskiego wojskowego statku powietrznego w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej może być wykonany na podstawie zezwolenia właściwego organu wojskowej służby ruchu lotniczego i zgodnie z warunkami lotu ustalonymi przez ten organ.

2. Jeżeli lot polskiego wojskowego statku powietrznego ma być wykonany na drogach lotniczych, w rejonach węzłów lotnisk cywilnych albo na lotniskach cywilnych lub w rejonach i strefach tych lotnisk, zezwolenie, o którym

mowa w ust. 1, wydaje się po uzgodnieniu z właściwym organem cywilnej służby ruchu lotniczego.

3. Lot polskiego wojskowego statku powietrznego jest wykonywany pod kontrolą lub nadzorem oraz koordynacją właściwych organów wojskowej służby ruchu lotniczego.

4. Lot polskiego wojskowego statku powietrznego, który nie spełnia wymagań obowiązujących w systemie kierowania ruchem cywilnych statków powietrznych, na drogach lotniczych, w rejonach węzłów lotnisk cywilnych albo na lotniskach cywilnych lub w rejonach i strefach tych lotnisk jest wykonywany pod wspólną kontrolą lub nadzorem oraz koordynacją właściwych organów cywilnej i wojskowej służby ruchu lotniczego.

5. Szczegółowe zasady wykonywania lotu przez polski wojskowy statek powietrzny w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz organy służby ruchu lotniczego określają odrębne przepisy.

§ 2. 1. Lot obcego wojskowego statku powietrznego w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej może być wykonany na podstawie zezwolenia wydanego przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do obcego wojskowego statku powietrznego nie posiadającego załogi na pokładzie może być wydane w wyjątkowym, szczególnie uzasadnionym przypadku.

3. Przepisy § 1 ust. 2—4 stosuje się odpowiednio.

§ 3. 1. Wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w § 2 ust. 1, powinien być zgłoszony w formie pisemnej do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w drodze dyplomatycznej, co najmniej na 14 dni przed datą planowanego startu obcego wojskowego statku powietrznego.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:

- 1) nazwę i siedzibę podmiotu ubiegającego się o zezwolenie,
- 2) cel lotu,
- 3) typ obcego wojskowego statku powietrznego i jego przynależność państwową,
- 4) znaki rejestracyjne i rozpoznawcze obcego wojskowego statku powietrznego oraz sygnał wywoławczy radio-stacji pokładowej, jeżeli jest inny niż znak rozpoznawczy tego statku,
- 5) imię i nazwisko oraz stopień wojskowy (służbowy) dowódcy obcego wojskowego statku powietrznego,
- 6) listę członków załogi oraz pasażerów, z podaniem ich imion, nazwisk i stopni wojskowych (służbowych) lub tytułów urzędowych,
- 7) trasę lotu, w tym nazwę lotniska startu i lądowania oraz miejsce wlotu w przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej i wylotu z niej,
- 8) planowany termin (datę i czas) startu i lądowania oraz rozkład lotu, w tym czas wlotu w przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej i wylotu z niej według czasu UTC (uniwersalnego czasu skoordynowanego),
- 9) wysokość lotu oraz minimalne warunki meteorologiczne, w jakich jest zamierzone wykonanie lotu,
- 10) rodzaj i ilość ładunku,
- 11) zapewnienie, że na pokładzie obcego wojskowego statku powietrznego nie znajduje się broń, amunicja, materiały wybuchowe lub inny niebezpieczny ładunek oraz że nie znajdują się na nim urządzenia zwiadowcze, chyba że równocześnie został zgłoszony wniosek, o którym mowa w § 9 ust. 2,
- 12) zapewnienie, że obcy wojskowy statek powietrzny jest zdolny do wykonania lotu,
- 13) dane określone w pkt 5—11, dotyczące lotu powrotnego, jeżeli ma on być wykonany w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Dane określone w ust. 1 pkt 9 powinny być zamieszczone we wniosku tylko w przypadku, gdy lot nie może być wykonany jako lot IFR (zgodnie z przepisami o wykonywaniu lotów według przyrządów).

§ 4. Zezwolenie, o którym mowa w § 2 ust. 1, doręcza (ogłasza) się składającemu wniosek co najmniej na 24 godziny przed planowanym startem obcego wojskowego

statku powietrznego, z odpowiednim zastosowaniem trybu przewidzianego dla składania wniosku o wydanie zezwolenia.

§ 5. W razie niemożności wykonania lotu, z przyczyn meteorologicznych, technicznych lub innych, w terminie ustalonym w zezwoleniu, o którym mowa w § 2 ust. 1, lot taki może być wykonany w ciągu następnych 7 dni, pod warunkiem że nowe dane określone w § 3 ust. 2 pkt 7—9 zostaną zgłoszone właściwemu organowi wojskowej służby ruchu lotniczego najpóźniej do godziny 20.00 czasu UTC w dniu poprzedzającym datę planowanego startu obcego wojskowego statku powietrznego.

§ 6. Pomimo wydania zezwolenia, o którym mowa w § 2 ust. 1, właściwy organ wojskowej służby ruchu lotniczego może w każdym czasie zabronić wykonania lotu lub jego kontynuowania albo zmienić warunki lotu, jeżeli:

- 1) wymaga tego bezpieczeństwo lub porządek ruchu lotniczego,
- 2) lot nie jest wykonywany zgodnie z warunkami podanymi w zezwoleniu lub z danymi zawartymi we wniosku o jego wydanie,
- 3) jest to konieczne do wykonania zakazów lub ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 32, poz. 153, z 1984 r. Nr 53, poz. 272, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1988 r. Nr 41, poz. 324 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192), zwanej dalej „Prawem lotniczym”.

§ 7. 1. Zezwolenie, o którym mowa w § 2 ust. 1, nie jest wymagane wobec obcego wojskowego statku powietrznego:

- 1) na którego pokładzie znajdują się przedstawiciele obcych państw, składający oficjalne wizyty w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) stanowiącego honorową eskortę statku powietrznego określonego w pkt 1;
- 3) wykonującego lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) związany z prowadzeniem akcji poszukiwawczo-ratowniczej w celu udzielenia pomocy ludziom albo statkom powietrznym lub morskim znajdującym się w niebezpieczeństwie,
 - b) związany z niesieniem pomocy medycznej lub technicznej albo pomocy w razie klęski żywiołowej lub zagrożenia środowiska,
 - c) związany z wykonywaniem zadań wynikających z umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską, jeżeli obowiązek udostępnienia przestrzeni powietrznej wynika z tych umów,
 - d) w przypadku gdy statek ten znajduje się w niebezpieczeństwie lub gdy wykonuje ten lot dla uniknięcia niebezpieczeństwa.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, właściwemu organowi wojskowej służby ruchu lotniczego powinny być zgłoszone dane określone w § 3 ust. 2 pkt 7 i 8 najpóźniej do godziny 10.00 czasu UTC w dniu poprzedzającym datę planowanego startu obcego wojskowego statku powietrznego.

3. Obcy wojskowy statek powietrzny, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, przed wlotem w przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej, a jeżeli jest to niemożliwe — nie-

zwłocznie po wlocie w tę przestrzeń, powinien nawiązać łączność z właściwym organem wojskowej służby ruchu lotniczego albo dowódcą polskiego wojskowego statku powietrznego, podając dane określone w § 3 ust. 2 pkt 2—5 oraz przyczynę wlotu w przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej i rodzaj pomocy, jakiej potrzebuje.

4. Przed uzyskaniem potwierdzenia łączności, o której mowa w ust. 3, obcy wojskowy statek powietrzny powinien powstrzymać się, jeśli to możliwe, od wlotu w przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 8. Zezwolenie na lądowanie obcego wojskowego statku powietrznego na polskim lotnisku wojskowym, nie wyznaczonym dla ruchu międzynarodowego statków powietrznych, może być uzależnione od zgody na przyjęcie na jego pokład nawigatora — lidera, po uprzednim wylądowaniu tego statku na lotnisku wyznaczonym dla ruchu międzynarodowego.

§ 9. 1. W przypadku gdy na pokładzie obcego wojskowego statku powietrznego będą znajdować się przedmioty określone w § 3 ust. 2 pkt 11, na ich przewóz jest wymagane odrębne zezwolenie, wydane przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

2. Wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, powinien być zgłoszony równocześnie z wnioskiem określonym w § 2. Wniosek ten powinien zawierać nazwę i siedzibę podmiotu ubiegającego się o zezwolenie oraz określenie przyczyny przewozu przedmiotów wymienionych w § 3 ust. 2 pkt 11.

3. Do zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy § 3 ust. 1 i 3, § 4 oraz § 5. Zezwolenie może być wydane tylko w wyjątkowym, szczególnie uzasadnionym przypadku.

§ 10. 1. Obcy wojskowy statek powietrzny podczas lotu w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz przebywania na polskich lotniskach jest obowiązany przestrzegać przepisów prawa polskiego, dotyczących w szczególności bezpieczeństwa lotów, ochrony środowiska naturalnego, ochrony granicy państwowej oraz spraw paszportowych, celnych, radiokomunikacyjnych, skarbowych, imigracyjnych i sanitarnych.

2. Członkowie załogi oraz pasażerowie obcego wojskowego statku powietrznego mogą opuszczać pokład tego statku podczas jego przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w przepisach prawa polskiego o przekraczaniu granicy państwowej.

§ 11. Obcy cywilny lub wojskowy statek powietrzny, który przekroczył granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej bez wymaganego zezwolenia, może być wezwany przez właściwy organ wojskowej służby ruchu lotniczego do opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, odpowiedniej zmiany kierunku lub wysokości lotu albo lądowania na wskazanym mu przez ten organ lotnisku polskim.

§ 12. 1. Obcy cywilny lub wojskowy statek powietrzny, który nie zastosował się do wezwania, o którym mowa w § 11, może być przechwycony przez statek powietrzny Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, zwany dalej „statkiem przechwytyjącym”.

2. Przechwycenie, o którym mowa w ust. 1, polega na identyfikacji statku powietrznego, nawiązaniu z nim łączno-

ści radiowej i kontaktu wzrokowego oraz naprowadzeniu go na właściwy kierunek lotu lub wysokość lotu albo wymuszeniu lądowania na wskazanym lotnisku polskim.

§ 13. Przepisy § 11 i 12 stosuje się również w przypadkach określonych w art. 47 ust. 3 Prawa lotniczego oraz art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462, z 1991 r. Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i z 1993 r. Nr 12, poz. 52).

§ 14. 1. Obcy wojskowy statek powietrzny, który nie zastosował się do wezwania, o którym mowa w § 11, może być również ostrzeżony strzałami ostrzegawczymi przez statek przechwytyjący, a w przypadku dalszego niestosowania się do tego wezwania może być zniszczony.

2. Środki określone w ust. 1 mogą być zastosowane bez uprzedniego wymuszenia lądowania na wskazanym lotnisku polskim.

§ 15. 1. Obcy wojskowy statek powietrzny, który przekroczył granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej bez wymaganego zezwolenia i dokonuje przy użyciu posiadanej broni agresji przeciwko celom położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może być natychmiast zniszczony bez dokonania czynności określonych w § 11, § 12 i § 14.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również w przypadku dokonania agresji z przestrzeni powietrznej nad pełnym morzem.

§ 16. 1. Przepisów § 11, 12, 14 i 15 nie stosuje się do obcego cywilnego lub wojskowego statku powietrznego nie posiadającego załogi na pokładzie.

2. Obcy cywilny lub wojskowy statek powietrzny nie posiadający załogi na pokładzie, który przekroczył granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej bez wymaganego zezwolenia, oraz w przypadkach, o których mowa w § 13 i 15, może być natychmiast zniszczony bez dokonania czynności określonych w § 11, 12 i 14.

§ 17. Pościg i zniszczenie obcego statku powietrznego w przypadkach określonych w § 14 ust. 1, § 15 i § 16 ust. 2 może nastąpić również w przestrzeni powietrznej nad pełnym morzem.

§ 18. 1. Zniszczenie obcego statku powietrznego, o którym mowa w § 14 ust. 1, § 15, § 16 ust. 2 i § 17, może nastąpić przy użyciu broni posiadanej przez statek przechwytyjący lub naziemnymi środkami ogniowymi systemu obrony powietrznej.

2. W przypadkach, o których mowa w § 14 ust. 1, § 15, § 16 ust. 2 i § 17, decyzję o użyciu broni przez statek przechwytyjący i użyciu naziemnych środków ogniowych systemu obrony powietrznej oraz o pościgu w przestrzeni powietrznej nad pełnym morzem podejmuje Dowódca Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej albo w jego imieniu dowódca upoważniony przez niego dyżurnej służby operacyjnej Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej.

§ 19. 1. Organy wojskowej służby ruchu lotniczego oraz dyżurne służby operacyjne Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej, podejmujące interwencję, o której mowa w § 11 i 12, wobec obcego cywilnego statku powietrznego, współdziałają w tym zakresie z właściwymi organami cywilnej służby ruchu lotniczego.

2. W razie uzyskania informacji lub uzasadnionego podejrzenia, że na pokładzie cywilnego statku powietrznego

znajdują się terytoryści, organ wojskowej służby ruchu lotniczego lub dyżurna służba operacyjna Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej niezwłocznie zawiadamia o tym dyżurną służbę operacyjną Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

§ 20. 1. Zarządzenie nie narusza postanowień umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską.

2. Jeżeli umowy międzynarodowe dotyczące lotnictwa wojskowego, wiążące Rzeczpospolitą Polską, zawierają postanowienia odmienne od przepisów zarządzenia, stosuje się postanowienia tych umów.

§ 21. Przepisów zarządzenia nie stosuje się wobec obcych wojskowych statków powietrznych uczestniczących

w ćwiczeniach wojskowych przeprowadzanych wspólnie z Wojskami Lotniczymi i Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 22. Traci moc zarządzenie nr 38/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 28 lipca 1965 r. w sprawie zasad ruchu lotniczego cywilnych statków powietrznych poza wyznaczonymi częściami polskiej przestrzeni powietrznej i wyznaczonymi lotniskami.

§ 23. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: w z. *B. Komorowski*